

ABSTRAKT

Cílem diplomové práce je vyhodnotit souvislost bývalé sudetoněmecké hranice jako tzv. primárního faktoru se sociálně-prostorovou diferenciací Česka v čase a prostoru. Na problematiku je nahlíženo chronologicky optikou procesu deinstitutionalizace, přičemž hlavním kritériem hodnoceným v rámci tohoto procesu je přetrvávající souvislost hranice s regionálními rozdíly v jejím okolí. Výběr indikátorů, u nichž je souvislost zkoumaná, vychází ze skutečnosti, že odsun českých Němců z pohraničí a následné dosídlení postižených oblastí v dlouhodobém horizontu proměnily tamní struktury obyvatelstva. Na lokální úrovni je provedena kvantitativní analýza vybraných indikátorů zastupujících tři základní struktury obyvatelstva – demografickou, sociální a ekonomickou, když jsou ve vymezených hraničních pásmech jsou na základě věcné významnosti porovnávány jejich průměrné hodnoty. Využita jsou data z cenzů mezi roky 1980 a 2021, což umožňuje sledování proměn vlivu historické hranice v čase. Zvláštní důraz je kladený na prostorovou heterogenitu míry deinstitutionalizace sudetoněmecké hranice, tedy hranice je analyzována nejenom jako celek, ale sledována je i její proměnlivost v prostoru. Metodologicky práce přispívá novým inovativním způsobem k měření a vizualizaci fantomových hranic. Diskuze výsledků následně vychází z konceptů sociální geografie a teorií regionálního rozvoje, jejichž aplikace umožňuje pochopení vlivu historických událostí na současnost.

Klíčová slova: Sudety, Česko, deinstitutionalizace, fantomová hranice, sociálně-prostorová diferenciacie, efekt hranice, regionální rozdíly